

SUMMARY-Roadmap

TAM Follow Up event – Seminar-discussion

INTERNATIONALISATION AS A DRIVER OF RESEARCH-BASED HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT: ROADMAP

14 October 2025, online

Інтернаціоналізація – це цілеспрямований процес інтеграції міжнародного, міжкультурного або глобального виміру в мету, функції та процес надання вищої освіти з метою підвищення якості освіти та досліджень для всіх студентів і викладачів, а також для здійснення вагомого внеску в суспільний розвиток (Де Віт, 2015).

У рідному університеті (серед іншого, спільні освітні програми, методи та зміст викладання і навчання, допоміжні послуги для студентів і дослідників, віртуальна мобільність, вивчення мов, позанавчальна діяльність, така як програми співпраці тощо) та за кордоном (серед іншого, спільні освітні програми, міжнародна мобільність студентів і персоналу, проекти та закордонні кампуси/філіали).

Зв'язок між дослідженнями та освітою може бути досягнутий через:

- **Навчання із досліджень** (отримання знань з наукової літератури, результатів досліджень)
- **Навчання з проведення досліджень** (отримання знань про методи та методики дослідження через навчальні курси)
- **Навчання через дослідження** (активне проведення досліджень)

Також, такий зв'язок між дослідженнями та освітою формується як: освіта, скерована дослідженнями (*Research-led*), дослідницько-орієнтована (*Research-oriented*) освіта та освіта, заснована на дослідженнях (*Research-based*).

Чому інтернаціоналізація важлива?

Це ключовий засіб удосконалення якості та підвищення конкурентоспроможності вищої освіти та досліджень, наприклад, шляхом покращення результатів навчання, залучення талановитих викладачів і студентів тощо. Вимірюється за допомогою порівнянних об'єктивних критеріїв на національному та міжнародному рівнях, інтегрована в Болонський процес.

Забезпечення можливостей особистого та професійного розвитку для всієї академічної спільноти (інклюзивність), підготовки випускників до мінливого ринку праці (наприклад, розвиток міжкультурних і мовних навичек).

Стимулювання регіонального та національного розвитку та конкурентоспроможності шляхом залучення та утримання талантів, а також підвищення кваліфікації /перепідготовки для соціально-економічного розвитку, прикладних досліджень та соціально-економічного побічного впливу (соціальний вплив), а також для подолання масштабних суспільних викликів, які часто не мають кордонів.

Але також ключ до сприяння глобальній співпраці та профілюванню (репутація/вплив) через наукову дипломатію, що охоплює також культурну та економічну сфери.

Інституційний рівень інтернаціоналізації

- Доступні допоміжні служби та компетентна структура управління, що здатні реалізувати поставлені цілі в усьому університеті (на університетському та факультетському рівнях).
- Портфолію міжнародно орієнтованих освітніх і дослідницьких програм (зокрема Еразмус Мундус) з викладацьким складом, підготовленим діяти в міжнародному контексті, доповнений закордонними партнерами для обміну студентами та персоналом, проєктної роботи та спільних програм.
- Університетська мережа піонерів (зірок освіти та досліджень), які стимулюють орієнтацію на зовнішній світ.
- Інфраструктура для підтримки якісного освітнього процесу (серед іншого, кампус і цифрові засоби та технології).
- Університетська культура інтернаціоналізації, зокрема увага до локальних культури, мови та інтеграції «міжнародників» (викладачів, студентів, дослідників).

Зв'язок між дослідженнями та освітою (викладанням і навчанням)

- Бачення Гумбольдта: дослідження – в основі вищої освіти (викладання і навчання) – Студенти як дослідники, які навчаються
- Різні градації взаємозв'язку досліджень та освіти:

Від скерованого дослідженнями навчання (Research-led) (студенти вивчають результати досліджень і використовують наукову літературу)

До заснованого на дослідженнях навчання (Research-based) (студенти навчаються як дослідники за освітніми програмами, заснованими на дослідженнях, що охоплюють відбір дослідницької літератури, проведення експериментів та аналіз даних).

- Засноване на дослідженнях навчання все частіше стає частиною освітніх методів (передача та створення знань) також і за межами дослідницьких університетів
- Суттєві переваги такого навчання, включаючи критичне мислення, навички з вирішення проблем, співпрацю між студентами та викладачами (як активними дослідниками)
- Плекання дослідницьких талантів протягом усіх циклів вищої освіти

Освітні програми, скеровані дослідженнями, гарантують, що те, що вивчають студенти, чітко відображає сучасні дослідження за їх спеціальністю, включаючи дослідження, проведені викладачами.

Основна увага в **освітніх програмах, орієнтованих на дослідження**, приділяється розвитку знань студентів та їхньої здатності застосовувати дослідницькі методології та методи, що відповідають їхній спеціальності або професії.

Освітні програми, засновані на дослідженнях, спрямовані на те, щоб студенти якомога більше навчалися в форматі дослідження та/або обстеження, розглядаючи навчання як ще не повністю вирішені проблеми і, отже, завжди перебувати в режимі дослідження.

Міжнародні можливості інтернаціоналізації

- Research-based learning via Erasmus+ (students, staff and cooperation projects) → restore balance and achieve brain gain
- Jean Monnet Actions
- Curriculum reform via Erasmus+ (e.g. Alliances for Innovation, Cooperation Partnerships), infrastructure enhancement
- Horizon Europe, MSCA
- Engaging students and researchers in EIT with the private sector (e.g. EIT Campus, EIT Jumpstarter, EIT Higher Education Initiative etc.)
- [EIC4Ukraine](#) start-up and SME support
- COST programme research networks

Erasmus+ 2028-2034

- Student and staff mobility (including PhD mobility)
- Stronger emphasis on inclusivity & synergy with competitiveness fund (invest in skills for EU industrial agenda)
- Erasmus Mundus
- eTwinning
- Cooperation projects

Національний рівень інтернаціоналізації

Довгострокове макробачення, розроблене разом із сектором вищої освіти у формі *Національної стратегії інтернаціоналізації* (дослідницькі та навчальні/прикладні університети), та потенціал для впровадження реформ (наприклад, правова гнучкість, можливості для паралельного використання мов тощо) – які стратегічні пріоритети, які інвестиції необхідні та як будуть досягатися та моніторитися дії (наприклад, *Стратегічний план дій України до 2027 року для інтернаціоналізації вищої освіти*).

- Збільшення спільних освітніх програм подвійних і спільних дипломів у всіх трьох циклах вищої освіти
- Міжнародні складові освітніх програм, що інтегрують локальні, регіональні та транскордонні проблемні питання в освітні програми
- Збільшення кількості спільних міжнародних публікацій
- Більша інтеграція досліджень в освіту (див. – Європейська асоціація університетів)

Національна стратегія брендингу/просування вищої освіти України для залучення міжнародних студентів і персоналу (можливо, включаючи стипендії для обдарованих) на основі привабливої пропозиції (серед іншого, якість, доступність, перспективи, середовище). По можливості пов'язано з міжнародною дипломатією та базується на довгостроковому підході.

Фінансування (наприклад, мотиваційні ініціативи/програми щодо досконалості вищої освіти та досліджень, угоди про якість та/або результати діяльності ЗВО) на додаток до контрактних досліджень і плати за навчання на основі підзвітності, що також важливо для утримання талановитих українських викладачів і дослідників.

Ініціативи, спрямовані на досягнення високих результатів інтернаціоналізації (закордонні кейси):

- Зосередження на якості викладання та досліджень, зміцненні екосистем та освітнього середовища (Іспанія)
- Залучення провідних наукових талантів, багаторівневий підхід (магістратура & аспірантура, університет & кластер) (Німеччина)
- Зосередження на якості викладання, професіоналізації персоналу та контактах зі студентами (Нідерланди)
- Заохочення до злиття / альянсів університетів, орієнтація на проекти, увага до інфраструктури (Франція)
- Розвиток флагманських університетів, гнучке фінансування, рейтинги як ключові показники ефективності (KPI) (Китай)
- Розвиток дослідницьких університетів світового класу, зосередження на реформі управління та підтримки молодих дослідників (Японія)